

територіальних кордонів і зводиться до контролю над сегментом власної кіберінфраструктури (яка може розташовуватись і не на територіях, що перебувають під окупацією), виходячи з національних інтересів держави, та здатності до формування та реалізації власної державної інформаційної політики та забезпечення інформаційної безпеки. А тому в межах публічних закликів до невизнання поширення державного суверенітету на тимчасово окуповані території України останній необхідно тлумачити більш широко, не зводячи його виключно до можливостей фізичної діяльності легальних органів державної влади на цій території.

Отже, публічні заклики до невизнання поширення державного суверенітету України на тимчасово окуповані території України (ч. 1 ст. 111-1 КК України) являють собою різновид інформаційних кримінально-протиправних діянь і виступають однією з форм колабораційної діяльності.

1. Литвинов О. М., Орлов Ю. В., Ємельянов В. П. та ін. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посібник / за заг. ред. Ю. В. Орлова. Харків : ХНУВС, 2023. 520 с.
2. Великий тлумачний словник української мови (з дод. і доп.) / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
3. Злочинна колаборація в умовах збройної агресії : практичний посібник з кримінально-правової оцінки та розмежування / за заг. ред. В. В. Малюка. Київ : Алерта, 2023. 312 с.
4. Рубашенко М. А. Особливості кваліфікації публічних закликів та заперечень як інформаційних діянь. *Право України*. 2022. № 11. С. 76–87.
5. Вирок Вінницького міського суду Вінницької області у справі № 127/15700/23 від 24 січня 2024 р. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116618973>.
6. Проект Закону про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо удосконалення відповідальності за колабораційну діяльність та суміжні кримінальні правопорушення № 7570 від 20.07.2022 р. *Верховна Рада України*. URL : <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40023>.

УДК 343.344

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/592-593

Катерина ШТЕФАН

ад'юнкт кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СТУПІНЬ СУСПІЛЬНОЇ НЕБЕЗПЕЧНОСТІ ОКРЕМИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ОЗНАКОЮ ЯКИХ Є ЗБРОЯ, БОЙОВІ ПРИПАСИ ТА ВИБУХОВІ ПРИСТРОЇ, В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну вплинуло на всі сфери життя країни і додало суттєвих перешкод на шляху проведення політичних, економічних і соціальних реформ.

Показники насильницької та іншої злочинності, пов'язаної з використанням зброї, бойових припасів та вибухових пристроїв, також змінилися не в кращий бік в умовах воєнного стану.

Так, 2020 р. було обліковано 752 кримінальні правопорушення, вчинені з використанням зброї та бойових припасів, серед яких умисних вбивств – 97, умисних тяжких тілесних ушкоджень – 20, розбоїв – 43. У 2021 р. ці показники склали 720 кримінальних правопорушень, з яких вищезазначених злочинів – 62, 27 та 31 відповідно. У 2022 р., на більшу частину якого припала дія воєнного стану, було обліковано 7003 кримінальні правопорушення з використанням зброї та бойових припасів. Кількість умисних вбивств при цьому зросла до 306, умисних тяжких тілесних ушкоджень – до 59, а розбоїв – до 40. За одинадцять місяців 2023 р. обліковано 26 306 кримінальних правопорушень з використанням зброї та бойових припасів, а вищезазначені злочини склали 994, 88, 33 відповідно [1].

При цьому протягом 2022–2023 рр. облік кримінальних правопорушень, вчинених на тимчасово окупованих територіях, був суттєво обмеженим, а тому показники злочинності на всій території України за цей період є більшими, ніж офіційно обліковані.

У такій ситуації особливої актуальності набувають питання кримінально-правового

запобігання злочинам, що вчиняються з використанням зброї, бойових припасів та вибухових пристроїв в умовах воєнного стану.

Протягом повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України Верховною Радою внесена значна кількість змін та доповнень до КК України, які посилюють або встановлюють кримінальну відповідальність за діяння, пов'язані з цим вторгненням.

Проте вплив використання зброї, бойових припасів та вибухових пристроїв на ступінь суспільної небезпечності кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану, незаконні дії щодо цих предметів за цих самих умов не знайшли на сьогодні належного відображення у кримінальному законодавстві України, що може свідчити про помилкове заниження законодавцем ступеня суспільної небезпечності зазначених кримінальних правопорушень.

Помилкові оцінки характеру суспільної небезпечності діяння у правозастосуванні ускладнюють реалізацію завдань та функцій кримінального права, суперечать правовим цінностям (таким як, наприклад, справедливість, рівність), врешті-решт також негативно позначаються на цінності кримінального закону [2, с. 134].

Так, наприклад, ст. 263 КК України встановлює відповідальність за незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами незалежно від кількості цих предметів, мети такого поводження та обстановки, за якої чиниться це кримінальне протиправне діяння.

Протягом 2023 р. в Україні правоохоронцями з незаконного обігу вилучено 5168 одиниць вогнепальної зброї: 1567 автоматів, 997 пістолетів і револьверів, 921 гранатомет, 1683 одиниці переробленої зброї. Також поліція вилучила: 17 815 гранат, 16 798 мін, запалів, вибухових пристроїв, понад 1 800 000 набоїв і 2935 кг вибухових речовин. Поліцейські задокументували 695 фактів збуту зброї. Виявили 117 схронів, у яких зберігалось понад 7000 одиниць різного виду озброєння [3].

На наш погляд, зберігання зброї, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу з метою збуту становить значно більший ступінь суспільної небезпечності, ніж таке зберігання без зазначеної мети, оскільки збут зброї та інших вищезазначених предметів сприяє зростанню насильницької, корисливо-насильницької та організованої злочинності.

Збут цих предметів в умовах воєнного стану здатний впливати і на інші види злочинності, зокрема на злочинність у сфері національної та громадської безпеки.

Так, у 2023 р. працівниками Департаменту карного розшуку Національної поліції та поліції Дніпропетровської області разом зі слідчими Головного слідчого управління була викрита діяльність групи осіб, яка займалась виготовленням та збутом вогнепальної зброї в Україні в умовах воєнного стану, в результаті чого було вилучено 3 пістолети іноземного виробництва, 21 пістолет з ознаками переробки на вогнепальну зброю, автомат Калашникова, пістолет-кулемет, понад 2 тис. патронів, а також майже 10 кг пороху. Крім того, виявлено комплектуючі та обладнання для переробки зброї та виготовлення боєприпасів [4].

Пропонуємо диференціювати кримінальну відповідальність за незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами або вибуховими пристроями залежно від ступеня їх суспільної небезпечності, на який впливають наявність чи відсутність мети збуту цих предметів та час вчинення – в умовах воєнного стану або за його відсутності.

---

1. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора*. URL : <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.

2. Оробець К. М. Характер суспільної небезпечності кримінального правопорушення як прояв його антицінності. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія : юридичні науки*. 2019. Т. 30 (69). № 6. С. 131–135.

3. Незаконний обіг зброї: Нацполіція повідомила, скільки зброї та боєприпасів вилучили 2023 року. *Суспільне Новини*. URL : <https://suspiilne.media/661630-nezakonnij-obig-zbroi-nacpolicia-povidomila-skilki-zbroi-ta-boeripasis-vilucili-2023-roku/>.

4. Нацполіція затримала групу осіб за виготовлення і збут зброї та боєприпасів. *Портал МВС*. URL : <https://mvs.gov.ua/news/nacpolicia-zatrimala-grupu-osib-za-vigotovlennia-i-zbut-zbroyi-ta-bojepripasiv>.